

Djulö

Nyfunna gravar och boplatser på Katrineholmsåsen

Arkeologisk utredning

Djulö 2:3 m.fl.
Katrineholms stad och kommun
Södermanlands län

Britta Kihlstedt

Djulö

Nyfunna gravar och boplatser på Katrineholmsåsen

Arkeologisk utredning

Djulö 2:3 m.fl.
Katrineholms stad och kommun
Södermanlands län

Britta Kihlstedt

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2012

Omslagsfoto: En av de nyfunna gravarna inom Objekt 1 samt fynd av bearbetad flinta från stenåldersboplatsen Objekt 5. Foto Britta Kihlstedt.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2012/02954.

ISBN: 978-91-7453-167-1

Tryck: Just Nu, Västerås 2012.

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning.....	6
Utredningsområdet	6
Syfte och metod.....	6
Natur- och kulturmiljö	7
Resultat	8
Järnåldergravar	8
Objekt 1	8
Stenåldersboplatser.....	10
Objekt 3.	10
Objekt 5.....	11
Utvärdering och tolkning.	12
Referenser.....	13
Litteratur	13
Tekniska och administrativa uppgifter	14
Bilaga 1. Objektsbeskrivningar	15
Bilaga 2. Tabeller	16
Schakttabell.....	16
Anläggningstabell.....	17
Fyndtabell	17
Bilaga 3. Fyndfoton	18

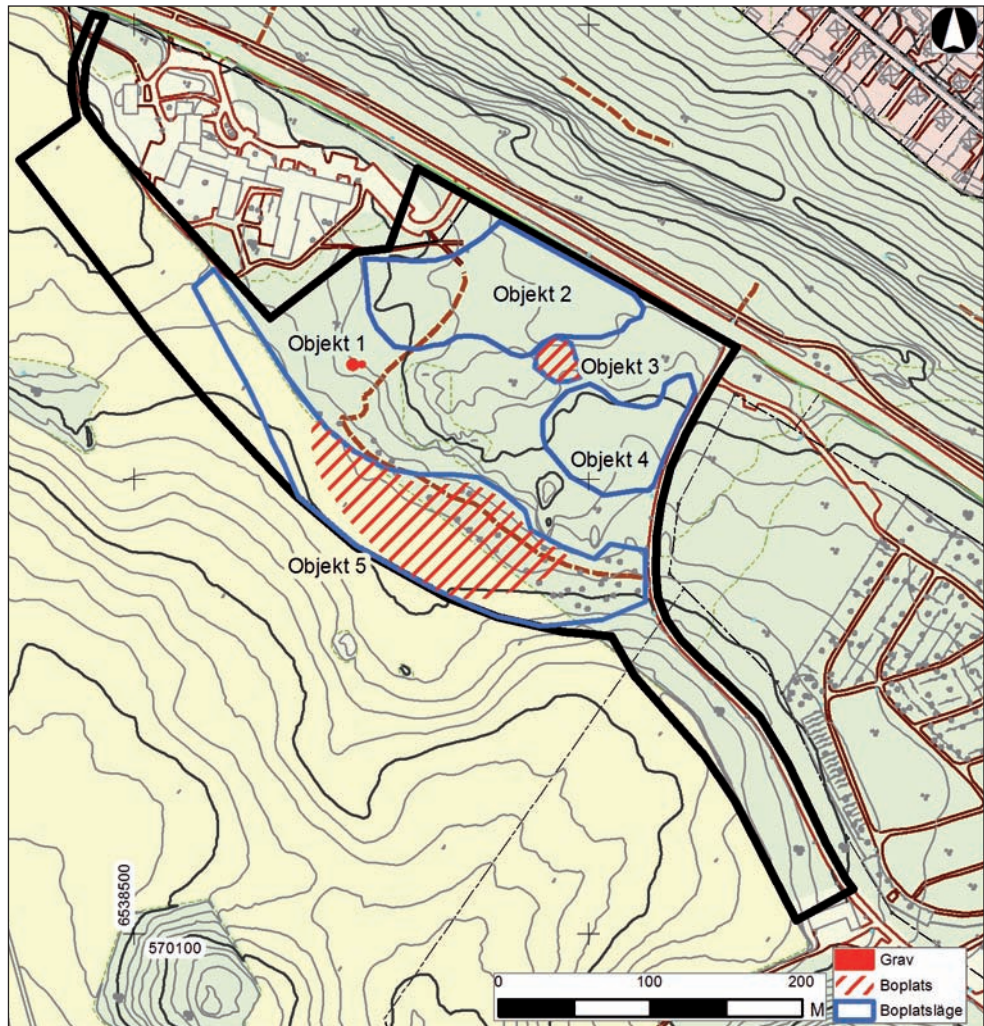
Figur 1. Utredningsområdet (markerat med blå ring) ligger söder om Nyköpingsvägen (Väg 52) i Katrineholms sydöstra utkant. Utdrag ur den digitala Terrängkartan. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) har utfört en arkeologisk utredning inom ett ca 8 ha stort område i utkanten av Katrineholm (figur 1). Området innehöll inga tidigare registrerade lämningar, men kulturmiljön och de topografiska förutsättningarna indikerade att okända fornlämningar kunde finnas inom området. Utredningens syfte var att klargöra om så var fallet.

Fyra fornlämningar påträffades inom området; två järnåldersgravar, Objekt 1:1 och 1:2, och två boplatser, troligen från stenålder, Objekt 3 och 5 (figur 2). Fornlämningarna är endast preliminärt avgränsade. De är skyddade enligt Kulturminneslagen och får inte utsättas för ingrepp utan Länsstyrelsens tillstånd.

Ytterligare två områden där fornlämningar misstänktes kunna ligga dolda under mark, Objekt 2 och 4, kontrollerades med sökschakt. Inga fornlämningar framkom inom dessa områden.

Figur 2. Utredningsområdet och de objekt som påträffats markerade på den digitala fastighetskartan. Gravar och boplatser markerade med rött utgör fasta fornlämningar. Inom boplatslägena markerade enbart med blått framkom inga lämningar. Skala 1:5 000.

Objekt	Typ	Status	Anmärkning
1:1	Stensättning	Fast fornlämning	Utredningsgrävd
1:2	Stensättning	Fast fornlämning	Utredningsgrävd
2	Boplatsläge	Ej fornlämning	Utredningsgrävt, inga fynd
3	Boplats	Fast fornlämning	Två fragment slagen kvarts vid schaktning
4	Boplatsläge	Ej fornlämning	Utredningsgrävt, inga fynd
5	Boplats	Fast fornlämning	Ett 10-tal schaktfynd och lösfynd i åkern

Tabell 1. Sammanställning av utredningsresultatet med de påträffade objekten. Jämför figur 2.

Inledning

Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) har utfört en särskild arkeologisk utredning strax sydöst om Katrineholm (figur 1). Utredningen föranleddes av planerad byggnation inom området och bekostades av Katrineholms kommun. Fältarbetet utfördes i slutet av november år 2011 med en komplettering i mars år 2012. Ansvarig för arbetet var Britta Kihlstedt som även utarbetat rapporten. I fältarbetet deltog också Fredrik Hallgren och Anna-Lena Hallgren. Utredningen utfördes efter beslut från Länsstyrelsen i Södermanlands län (dnr 431–5175–2011).

Utredningsområdet

Utredningsområdet omfattar ca 8 ha och utgörs huvudsakligen av skogsmark på nivåer runt 45–50 meter över havet (m ö.h). Området ligger på Katrineholmsåsens sydsida och domineras av flackt sluttande, skogbevuxen sandmark, vilken ställvis bryts av partier med berg i dagen och blockig morän. Genom området löper flera strövstigar och i den västra delen finns en del störningar i form av flera grunda täkt(?)gropar. I söder omfattas även ett parti med uppodlad mark, beläget ca 45 m ö.h. Också i åkermarken dominerar sandigt isälvsmaterial, men i de lägre delarna i nordväst respektive sydost vidtar siltiga/leriga sediment. Inga fornlämningar är sedan tidigare registrerade inom området.

Syfte och metod

Syftet med utredningen har varit att fastställa om det finns okända fasta fornlämningar inom planområdet. Avsikten var att ge kommunen ett bättre planeringsunderlag och länsstyrelsen ett beslutsunderlag inför eventuell kommande byggnation. Därmed ges möjligheter att styra undan, alternativt minimera ingreppen i eventuella fornlämningar. Utredningen har innefattat följande moment:

- En begränsad *kart- och arkivsökning* för att klargöra de natur- och kulturhistoriska förutsättningarna för fornlämningsförekomst inom området. Mot bakgrund av områdets karaktär, och då flera utredningar och undersökningar tidigare gjorts i närheten, begränsades arkivstudierna till en genomgång av befintliga rapporter och övrig relevant litteratur samt kontroll av Fornminnesregistret (FMIS) och topografiska, geologiska och äldre historiska kartor.
- *Terränginventering* av området för att lokalisera synliga fornlämningar, övriga kulturhistoriska lämningar samt terränglägen där fornlämningar kan finnas dolda under markytan (boplatslägen).
- *Utredningsgrävning* för att kontrollera de boplatslägen som lokaliserats. Sökschakt upptogs med hjälp av grävmaskin, varvid torv/ploglager avlägsnades skiktvis och underliggande lager genomgicks med handredskap för att lokalisera eventuella fynd och anläggningar. Ställvis grävdes schakten med större djup för att kontrollera lagerförhållandena.

Vid inventeringen påträffades en anläggning vilken misstänktes utgöra en grav. Efter samråd med länsstyrelsen gjordes en utredningsgrävning även av denna för att kontrollera dess status. Ett schakt upptogs över den misstänkta anläggningens södra

del och stenpackningens rensades fram men genomgicks ej. Sökschakt upptogs även i närområdet för att kontrollera förekomsten av ytterligare gravar.

- *Dokumentation* av påträffade lämningar och upptagna sökschakt har skett genom beskrivning, fotografering och genom inmätning med GPS.
- *Fynd* har efter dokumentation återdeponerats i schakten.

Natur- och kulturmiljö

Katrineholm ligger i ett böljande sprickdalslandskap med skogklädda höjdparter av kalberg och morän och mellanliggande, ofta uppodlade dalgångar där siltiga/leriga sediment dominerar. Denna landskapsbild bryts av Katrineholmsåsen som löper i nordväst-sydostlig riktning genom området och som genom sin markanta ryggsform och tallskogklädda, sandiga sluttningar sätter sin prägel på landskapet. Åsen löper parallellt med en sprickdal som bildar ett långsträckt sjösystem, där bland annat Djulösjön och Forssjösjön ingår. Åsen och sjösystemet har under såväl förhistorisk som historisk tid utgjort viktiga kommunikationsstråk från Östersjön och upp mot Hjälmarén (Jacobsson 1994).

Traktens fornlämningsbild domineras av lämningar från stenålder. De äldre fynden härrör från mesolitiska fångst- och fiskeboplatser, vilka legat i strandnära lägen i den forna skärgården. Mer framträdande är dock den yngre stenålderns boplatser tillhöriga trattbägarkulturen, ca 3900–3300 f.Kr. Dessa ofta mycket ytstora, agrart präglade lokaler ligger som ett pärlband längs Katrineholmsåsen, vars lätta sandjordar lämpade sig väl för den tidens jordbruk. Flera av lokalerna är helt eller delvis undersökta (Florin 1958; Kihlstedt 2006; Edenmo m.fl. 2008). Från närområdet finns också uppgifter om en stor mängd lösfynd. Dessa uppvisar en vidare geografisk spridning, vilket indikerar att landskapsutnyttjandet varit mer varierat än de många åsboplatserna ger intryck av. Det finns också (osäkra) uppgifter om att en stenkammargrav ska ha legat strax sydöst om området (Katrineholm 8:1, ATA 5975/80, Katrineholmskuriren 1962-11-28).

I kontrast mot den rika stenåldersmiljön finns bara ett fåtal kända lämningar från brons- järnålder, varav den mest iögonenfallande är den stora skeppsformiga stensättningen ”Glysas grav” (Stora Malm 36:1) som ligger ett par kilometer öster om utredningsområdet. Det finns också äldre uppgifter om att en numera försvunnen skålgropshäll ska ha funnits strax väster om området (Katrineholm 12:1). Först under yngre järnålder (ca 550-1050 e.Kr.) förefaller en mer permanent bebyggelse etableras, representerad av det gravfält som ligger strax söder om planområdet (Katrineholm 6:1). Gravfältet kan troligen knytas till den gård som senare kom att utvecklas till frälsegården Stora Djulö, med belägg från 1300-tal (Jakobsson 1994). Var järnålderns bebyggelseenhet legat är dock oklart.

Utredningsområdets södra, uppodlade del har under historisk tid legat som inägomark under Stora Djulö, medan skogspartiet utgjort utmark. Skogsmarkerna utnyttjades ofta för utmarksnäringar som fåboddrift, kolning och tjärframställning. I synnerhet kolningslämningar är vanliga i Katrineholmsområdet, vilket kan kopplas till framväxten av flera järnbruk under historisk tid, exempelvis Forssjö bruk.

Resultat

Vid terränginventeringen markerades fem objekt inom området – en osäker grav (Objekt 1) och fyra boplatslägen (Objekt 2–4). Vid den följande utredningsgrävningen konstaterades att Objekt 1 utgörs av minst två gravar från järnålder, Objekt 1:1 och 1:2, samt att två av de fyra boplatslägena innehåller lämningar från stenålder (Objekt 3 och 5). Dessa objekt utgör fasta fornlämningar. De återstående två boplatslägena sökschaktades utan att några lämningar framkom.

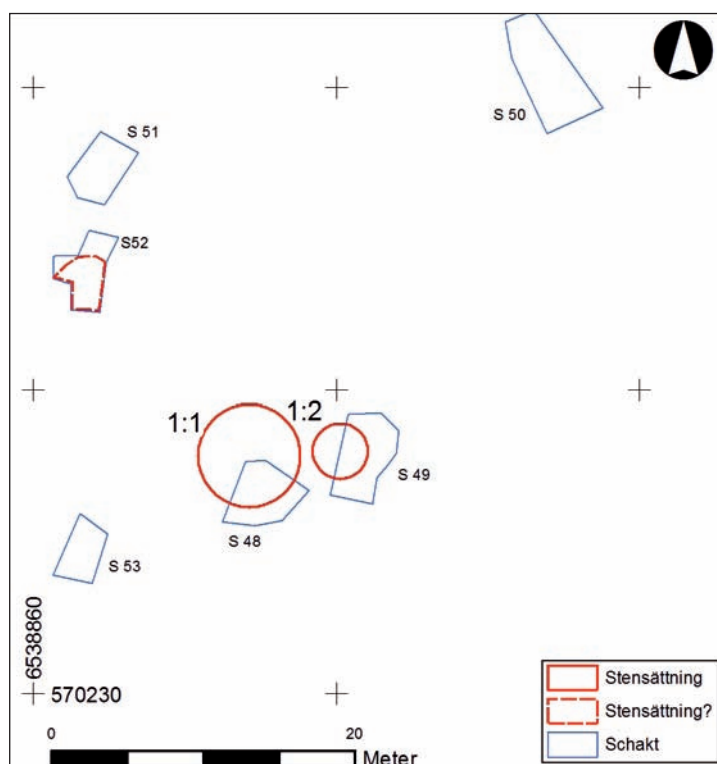
I övrigt noterades ett stort antal grunda gropar inom området. Några av dessa hade en mer eller mindre tydlig vall. Vid provstick med spade syntes inga spår av sot eller kol och i en av groparna framkom en recent fyllning av grus/makadam. Groparna ursprung är oklart, men de förefaller vara sentida och de har därför inte medtagits som kulturhistoriska objekt.

Resultatet redovisas förutom i följande text även översiktligt i figur 2 och tabell 1 på sidan 5, samt mer detaljerat i bilaga 1–3.

Järnåldersgravar

Objekt 1

En osäker stensättning påträffades vid inventeringen vars status var svår att säkert fastställa genom okulär besiktning. Ett sökschakt upptogs därför i dess södra del, varvid det kunde fastslås att anläggningen utgör en stensättning, Objekt 1:1. Sökschakt upptogs även i närområdet, varvid ytterligare en stensättning, Objekt 1:2 framkom. Gravarna ligger i skogsmark, i den nordvästra delen av planområdet, på udden av en flack moränavsats, ca 48 m ö.h.

Objekt 1:1 är en rund stensättning, ca 7 m i diameter och 0,3 m hög och delvis övermossad (figur 4). Den är relativt storblockig med en packning av 0,3 – 0,7 m stora stenar av blandad karaktär. I mitten finns en grop och anläggningen är något skadad i den västra delen. I det schakt som upptogs framgick att stenpackningen var tydligt avgränsad gentemot omgivande mark (figur 5).

Figur 4. Den nyfunna stensättningen Objekt 1:1 sedd från öster. Foto Britta Kihlstedt.

Figur 5. Den södra begränsningen av Objekt 1:1 sedd från sydväst. Foto Britta Kihlstedt.

Figur 6. Objekt 1:2 efter schaktning och grovrensning. I bakgrunden syns den större Objekt 1:1. Från nordöst. Foto Britta Kihlstedt.

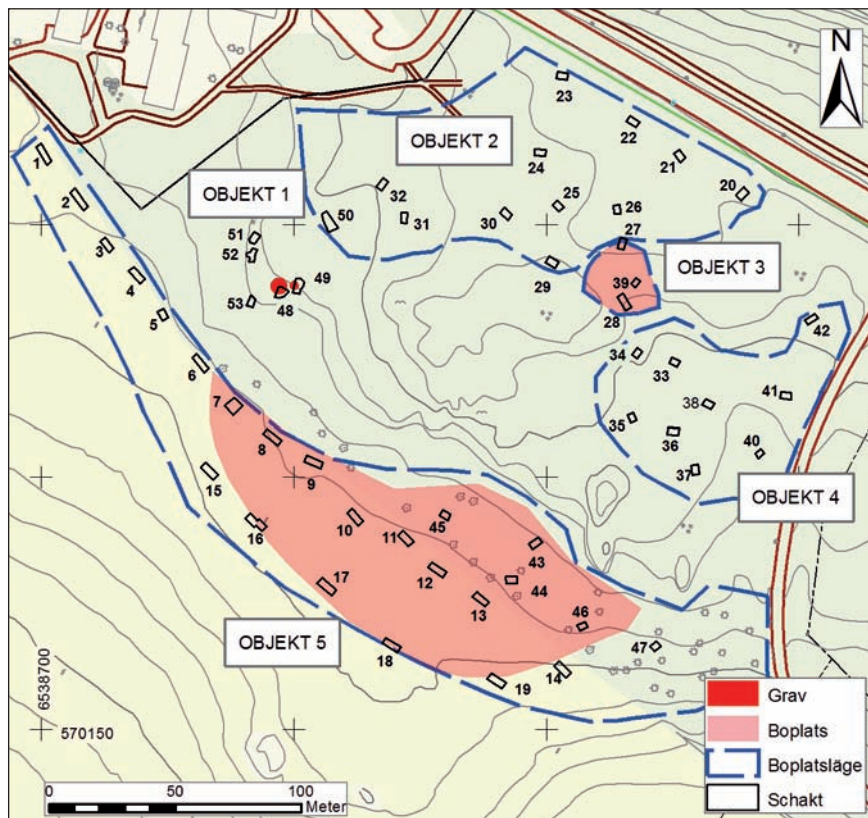
Objekt 1:2, som ligger ca en meter öster om 1:1, utgörs av en låg, rund stensättning, ca 4 m i diameter. Den syntes före schaktning som en otydlig förhöjning och visade sig bestå av en övertorvad löst sammansatt packning av 0,1–0,2 m stora stenar av blandad karaktär. Avgränsningen var dock tydlig och bestod av en kantkedja av låga flata, kantställda stenar (figur 6).

I ett utredningsschakt ca 10 m NV om objekt 1:1 framkom en stenpackning, vilken möjligen utgör en del av ytterligare en grav. Stenpackningen låg i ett delvis blockigt område och kunde inte säkert avgränsas, varför tolkningen är osäker.

De två stensättningarna Objekt 1:1 och 1:2 utgör fasta fornlämningar. Området med gravar är dock inte avgränsat. Den osäkra stenpackningen i nordväst indikerar att ytterligare gravar kan finnas i närheten av de två säkerställda stensättningarna. De tomma sökschakten tyder dock inte på att ett gravfält av mer omfattande dimensioner finns på platsen.

Stenåldersboplatser

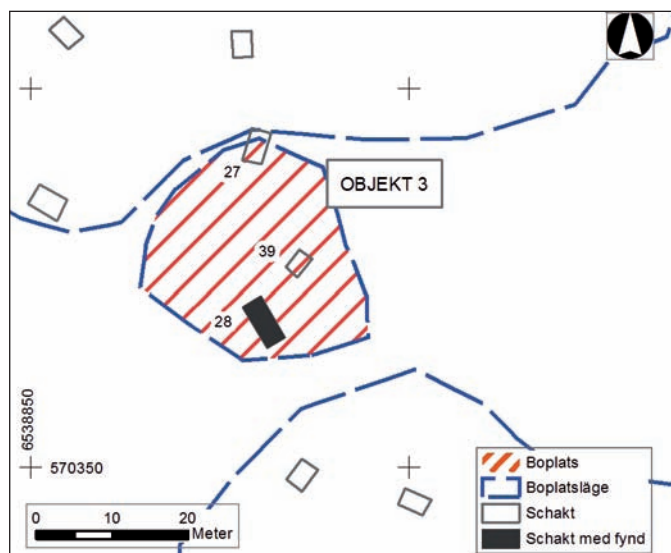
Sammanlagt 47 sökschakt upptogs inom de fyra boplatslägen som bedömdes kunna innehålla lämningar från stenålder (figur 7). Inom två av dessa, Objekt 3 och 5, påträffades fynd.

Figur 7. Plan över utredningsområdet med samtliga objekt och schakt markerade. Skala 1: 3 000.

Objekt 3

Fynd framkom inom en liten sydöstvärd, flack avsats i skogsmarken i områdets nordöstra del. Ytan ligger ca 51–52 m ö.h. och jordarten utgörs av sand. Tre maskinschakt upptogs inom ytan (figur 8). I ett av dessa påträffades två avslagsfragment av kvarts.

Båda fynden framkom direkt under torven, i den övre delen av den underliggande sanden. Trots rensning i de övriga schakten framkom inga fler fynd. Fynden och det goda, väl avgränsade topografiska läget gör att platsen bedöms som en fast fornlämning. De få fynden indikerar dock att platsen endast utnyttjats tillfälligt under kort tid.

Figur 8. Plan över Objekt 3 med upptagna schakt. Skala 1:1 000.

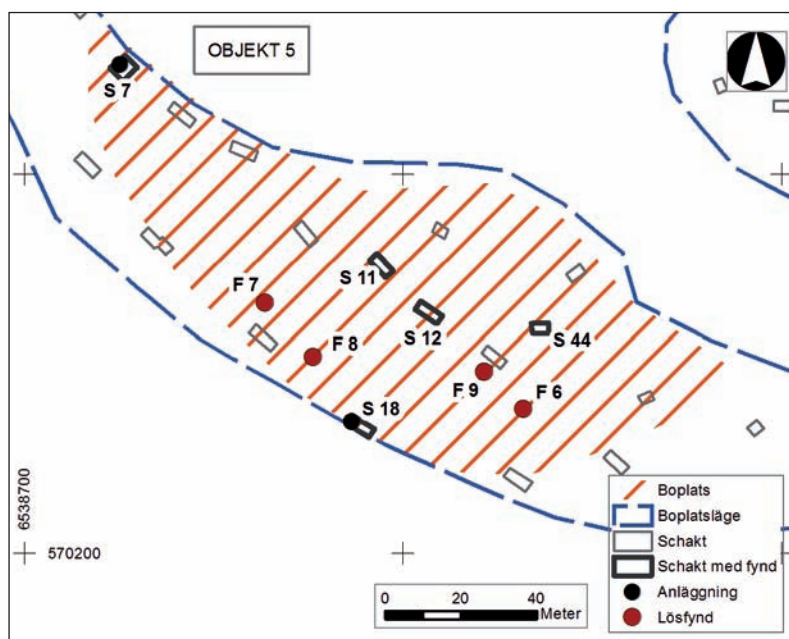
Objekt 5

Boplatsen ligger huvudsakligen i åkermarken i planområdets sydvästra del, på en sydvänd, sandig avsats, ca 45–47 m ö.h. Huvuddelen av fynden framkom vid schaktning och låg i den orörda sanden under ploglagret. Flera lösfynd påträffades också i ploglagret vid besiktning av åkern.

Figur 9. Vy över stenåldersboplatsen, Objekt 5, från sydost. Boplatsen ligger på den svaga förhöjningen i den plöjda åkern, till vänster om trädridån. Foto Britta Kihlstedt.

Totalt påträffades tio fynd och två färgningar som bedöms som anläggningar. Anläggningarna undersöktes inte och de är därför osäkra till sin karaktär. Fynden utgörs av stenartefakter av varierat slag; flinta, kvarts och bergart. Bland de fyra fynden av flinta märks ett spån. Två av flintorna uppvisar slipytor och en är bränd. I övrigt framkom en kärna av kvarts och flera avslag av bergart. Fyndens sammansättning kan inte ligga till grund för en mer exakt datering, men den slipade flintan ger en grov datering till neolitikum. Boplatsen har då inte legat direkt strandnära, utan en bit uppdraget från den samtida stranden. Ett sådant läge är typiskt för de agrart präglade boplatserna från tidigneolitikum, men även en något yngre, sent mellanepolitisk datering är möjlig.

Figur 10. Plan över Objekt 5 med läget för lösfynd och upptagna schakt. Boplatsen är endast preliminärt avgränsad. Skala 1:2 000.

Fynden framkom spritt över en stor yta med tomma schakt emellan. Intrycket vid schaktningen var att det fyndförande lagret skadats av åkerbruket och att det ställvis troligen förstörts helt. Detta skulle kunna förklara den glesa och spridda fyndbilden. Avgränsningen av boplatsen är därför osäker. Som grund för den preliminära avgränsning som gjorts ligger dels fynd- och anläggningsförekomsten, dels utbredningen av sandiga fraktioner. Ett mindre antal schakt upptogs även i skogsmarken i områdets norra del. Trots att endast ett av dessa var fyndförande föreslås den preliminära avgränsningen av boplatsen inkludera även denna del, upp mot den topografiska gräns som bergskanten i norr utgör.

Utvärdering och tolkning

Utredningen har huvudsakligen utförts i enlighet med undersökningsplanen vad gäller metodik och tidsåtgång. Efter underhandskontakter med länsstyrelsen gjordes dock en komplettering av fältarbetet för att klarlägga statusen hos den stensättning som framkommit vid inventeringen, och för att kontrollera eventuell förekomst av ytterligare anläggningar i dess närområde.

Mot bakgrund av topografin och den kända fornlämningsbilden misstänktes i första hand boplatslämningar från stenålder och senare tiders utmarkslämningar förekomma inom området. Gravarna från brons/järnålder var däremot oväntade då mycket få lämningar från denna tid är kända i trakten. De utgör därmed ett intressant komplement till fornlämningsbilden i området.

De två stenålderboplatser som framkom vid utredningen faller däremot väl in i områdets kända stenåldersmiljö. Den mindre boplatsen, Objekt 3, kan preliminärt tolkas som en högst tillfälligt utnyttjad lokal, troligen från den tid platsen legat direkt intill den forntida stranden, dvs. ca 7000–6000 f.Kr. (Risberg m. fl. 2006).

Den större boplatsen, Objekt 5, är av en annan karaktär; den har sannolikt en neolitisk datering och har därmed inte legat strandnära, utan en bit uppdraget från den samtida strandlinjen, på väl-dränerad sandmark som varit väl lämpad för forntida åkerbruk. Troligt, men inte säkert, är att den härrör från tidigneolitikum (ca 3900–3300 f.Kr.). I så fall utgör den en av flera lokaler i området med liknande lokalisering från denna period.

*Figur 11. Dokumentation av fynd som påträffats i ett av utredningsschakten inom boplatsen Objekt 5.
Foto Fredrik Hallgren.*

Referenser

Litteratur

Edenmo, R., Graner, G., Larsson, H. & Lindholm, P., 2008. Arkeologisk undersökning. En välordnad stenåldersboplats vid Nävertorp. Södermanland, Katrineholms stad, Nävertorp 5:1, RAÄ 39. Riksantikvarieämbetet Avdelningen för arkeologiska undersökningar UV Mitt, rapport 2008:27.

Florin, S., 1958. Vråkulturen. Stenåldersboplatserna vid Mogetorp, Östra Vrå och Brokvarn. Stockholm.

Jakobsson, M., 1994. Arkeologiska kulturmiljöer. Väg 55/56 förbifart Katrineholm. Riksantikvarieämbetet. UV Stockholm, rapport 1994:67. Stockholm.

Kihlstedt, B., 2006. Arkeologisk förundersökning och undersökning. Boplats och gravar från tidigneolitikum vid Östra Vrå. Södermanland, Stora Malms socken, Eriksberg 1:1, RAÄ 43. Riksantikvarieämbetet Avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Mitt, Rapport 2006:7. Stockholm.

Risberg, J., Berntsson, A. & Kaislahti Tillman, P., 2006. Strandförskjutning under mesolitikum på centrala Södertörn, Östra mellansverige. Kvartärgeologiska undersökningar längs Väg 73, Överfors–Västnora. Rapporter från Arkeologikonsult 2006:2037.

Tekniska och administrativa uppgifter

Stiftelsen Kulturmiljövård projektnr:	KM 11149
Länstyrelsen dnr, beslutsdatum:	431-5175-2011, 2011-11-09
Uppdragsgivare:	Katrineholms kommun
Landskap:	Södermanland
Län:	Södermanland
Kommun:	Katrineholm
Socken:	Katrineholms stad
Fastighet:	Djulö 2:3 m.fl.
Fornlämning:	-
Kartblad:	9G 7e, 9G 8e
Koordinater:	65638900/570300
Höjd över havet:	20-60 m
Typ av undersökning:	Särskild utredning
Undersökningsperiod:	November 2011, mars 2012
Utredningsområdets yta:	Ca 80 000 m ²
Koordinatsystem:	Sweref99 TM
Höjdsystem:	-
Inmättningsmetod:	GPS
Dokumentationshandlingar:	Digitalt bild- och kartmaterial förvaras hos KM
Fynd:	Inga fynd har tillvaratgits

Bilaga 1. Objektsbeskrivningar

Objekt 1:1. Stensättning. Fast fornlämning.

Stenfylld, rund, ca 7 m i diam. och 0,3 m hög med en fyllning av 0,3–0,7 m stora stenar av blandad karaktär. Delvis övertorvad/övermossad. Något utrasad i V. I mitten en grop, ca 3 m i diam. Vid utredningen upptogs ett schakt i den S delen, varvid en tydlig begränsning syntes. Anläggningen ligger på flack, västvänd avsats i skogsmark, ca 49 m ö.h. Bevuxen med flera granar.

I ett utredningsschakt ca 10 m NV om Objekt 1:1 framkom en stenpackning, vilken möjligen utgör en del av ytterligare en grav. Denna låg i ett delvis blockigt område och kunde inte säkert avgränsas, varför den är osäker. Ytterligare gravar, som ej är synliga ovan mark, kan finnas i området.

Ca en meter Ö om Objekt 1:1 ligger:

Objekt 1:2 . Stensättning. Fast fornlämning.

Stenfylld, rund, ca 4 m i diam. och ca 0,1 m hög. Övertorvad. Vid utredningen upptogs ett schakt över dess Ö del, varvid en fyllning av 0,1–0,2 m stora stenar framkom, samt en avgränsning i form av en låg kantkedja bestående av ca 0,05–0,1 m höga och 0,2–0,5 m långa, tunna, flata stenar, liggande med långsidan utåt. Anläggningen ligger på flack, västvänd avsats i skogsmark, ca 49 m ö.h.

Objekt 2. Boplatsläge. Ej fornlämning.

Ca 175×80 m (VNV-SSO). Flack till svagt sydväst-sluttande yta i skogsmark, 50–52 m ö. h. Gränsar i norr mot Nyköpingsvägen. Området övergår i öster i ojämn, ställvis blockig mark och i väster sluttar marken ner mot den lägre liggande åkermarken. I söder finns ett parti med hållmark och block. Sentida schaktningar och störningar fanns i området, främst i nordvästra delen. Elva sökschakt upptogs inom området. Under ett tunt skikt torv/mylla vidtog sand med sparsamt inslag av sten och enstaka block. Inga fynd eller anläggningar av antikvariskt intresse påträffades.

Objekt 3. Boplats. Fast fornlämning.

Ca 20×30 m (SO-NV). Liten, flack avsats i skogsmark, 51–52 m ö.h. Begränsas i nordost och sydväst av något högre, ställvis blockigare mark och i sydost av en sluttning ner mot lägre liggande, flack skogsmark. Genom ytan löper en gångväg. Ett schakt upptogs i övergången mot högre mark i norr och två på den flacka avsatsen. Under ett tunt skikt torv/mylla vidtog sand, ställvis med sten och enstaka block. I ett av schakten på avsatsen framkom två fragment slagen kvarts (Fynd nr 11, 12). Avgränsningen är främst baserad på topografin och på förekomsten av tomma schakt i omgivande områden.

Objekt 4. Boplatsläge. Ej fornlämning.

Ca 80×55–100 m (ONO-VSV). Flack till svagt SO-sluttande yta i skogsmark, 48–50 m ö.h. Gränsar i öster till väg. Avgränsas i nordväst av avsatser/hällar mot något högre, ställvis blockigare mark. Även i söder finns håll- och blockpartier. I norr och nordöst övergår ytan successivt i något, högre, ojämn och ställvis blockig mark. Nio sökschakt upptogs inom området. Under ett tunt skikt torv/mylla vidtog sand, ställvis med inslag av sten och block. Inga fynd eller anläggningar av antikvariskt intresse påträffades.

Objekt 5. Boplats. Fast fornlämning.

Ca 190×70 m (NV-SO). Sydvänd, sandig förhöjning/udde i åkermark, ca 45–47 m ö.h. I den norra delen berörs också mindre partier skogbevuxen mark upp mot ett höjdparti med hållmark och blockig morän, vilket utgör områdets nordöstra begränsning. I nordväst och sydost övergår området i lägre liggande lermarker. I sydväst begränsas området av gränsen för planområdet. Under ploglagret dominerar sandiga fraktioner. 10 fynd (F1–10) och två osäkra anläggningar (A1–2) påträffades. Fynden utgjordes av slagen kvarts, bergart och flinta, bl.a. ett flintspån. Två av flintorna uppvisar slipytor och en är bränd. Huvuddelen av fynden framkom vid schaktning och då vid ytlig rensning av sanden under ploglagret. Fyra fynd påträffades i ploglagret vid okulär besiktning av åkern. Anläggningarna är mörkfärgningar vilka inte undersöktes, varför deras karaktär och funktion är oklara. Fynd och anläggningar framkom spritt med tomma ytor emellan; troligen är delar av boplatsen skadad av åkerbruket. Avgränsningen är därför osäker.

Bilaga 2. Tabeller och foton

Schakttabell

Schakt nr	Objekt nr	Storlek, m	Djup, m	Lager	Anmärkning
1	5	9x2,5	0,3–0,7	Ploglager ca 0,2 m, därunder mjåla/finsand. Nedåt vidtog skiktade sediment lera/mjåla och sand.	Halva schaktet djupare grävt
2	5	9x2,5	0,3	Ploglager ca 0,25 m, därunder lera/mjåla.	Ett dräneringsdike samt mörkfärgning m enstaka skarpkantad sten. Bedömd som recent.
3	5	6x2,5	0,35	Ploglager ca 0,25 m, därunder mjåla/lera.	
4	5	6x2,5	0,35	Ploglager ca 0,25 m, därunder mjåla/lera.	
5	5	4x2,5	0,35	Ploglager ca 0,25 m, därunder mjåla/lera.	
6	5	7x2,5	0,5	Ploglager ca 0,25 m, därunder ljus skiktad lera /mjåla.	Enstaka tegel i ploglagret.
7	5	4x5	0,3	Ploglager ca 0,2 m, därunder ljus, vitgul sand.	A 2. F1
8	5	7x2,5	0,3	Ploglager ca 0,25 m, därunder ljusgul finsand.	
9	5	7x2,5	0,4–0,6	Ploglager ca 0,25 m, därunder ljusst brungul sand, ställvis med kolstänk, ca 0,05 m, därunder ljusgul sand.	Delvis djupschaktat.
10	5	6x2,5	0,35	Som ovan	
11	5	6,5x2,5	0,3	Ploglager ca 0,25 m, därunder ljusst brungul sand m enstaka kolfläckar (bedöms som recenta).	F2–4
12	5	6x2,5	0,3	Ploglager ca 0,25 m, därunder ljusgul sand m mörkare brun gula partier.	F5
13	5	6x2,5	0,3	Som ovan	
14	5	6x2,5	0,3–0,4	Ploglager ca 0,25 m, därunder brungrå lera/silt.	Dräneringsdike
15	5	9x3	0,4	Ploglager ca 0,3 m, därunder skiktad silt och sand i den V:a delen och ljus moig sand i Ö.	Dräneringsdike. Järnutfällningar
16	5	7x2,5–3,5	0,3–0,7	Ploglager (lerigt) ca 0,3, därunder mörkbrun, humös sand, ca 0,25 m (tolkat som äldre ploglager. I botten ljusgul-brungul sand.	Flera dräneringsdiken. Påford lera/jordförbättring?
17	5	7x2,5	0,3	Ploglager ca 0,25 m, därunder ljus sand.	Rotbränder.
18	5	7x2,5	0,35	Ploglager ca 0,25 m, därunder ljus sand, ställvis svagt mörkare gul.	A20
19	5	7x2,5	0,35	Ploglager ca 0,25 m, därunder ljus sand.	
20	2	4x2,5	0,2–0,4	Torv/mylla ca 0,10 m, därunder rödbrun sand, vilken ljusnar neråt, ställvis skiktad.	
21	2	4x2,5	0,25	Torv/mylla ca 0,10 m, därunder ett tunt grått urlakningsskikt och i botten rödgul sand.	Ställvis järnutfällningar.
22	2	3,5x2,5	0,25	Som ovan	
23	2	3,5x2,5	0,25	Som ovan	Enstaka skarpkantade (ej tydligt skärvida) stenar.
24	2	3,5x2,5	0,2	Torv/mylla ca 0,10 m, därunder grov, grusig, rödgul sand.	Järnutfällningar.
25	2	4x2,5	0,2	Som ovan	
26	2	3x2,5	0,15	Som ovan	
27	3	4x2,5	0,15	Torv/mylla ca 0,10 m, därunder rödgul sand.	En diffus färgning, ej bedömd som anläggning.
28	3	6x2,5	0,2	Torv/mylla ca 0,10–0,15 m, därunder ett tunt grått urlakningsskikt och i botten rödgul sand m enstaka sten och block.	F11–12.
29	2	3x3	0,25	Torv/mylla ca 0,10 m, därunder rödgul sand m sten och block i den V:a delen.	
30	2	4x2,5	0,2	Torv/mylla ca 0,10 m, därunder ett tunt grått urlakningsskikt och i botten rödgul, grusig sand. Ett markfast block i SO delen.	En ca 0,5 m stor grop centralt, med fyllning av makadam (recent).
31	2	3,5x2,5	0,2	Torv/mylla ca 0,15 m, därunder rödgul, grusig sand.	Ställvis recenta störningar i ytan.
32	2	4x2,5	0,3	Torv/mylla ca 0,15 m, därunder rödgul, grusig sand	
33	4	3x2,5	0,2	Torv/mylla ca 0,15 m, därunder rödgul, grusig sand m en del sten och block.	
34	4	3x2,5	0,2	Som ovan	
35	4	3x3	0,25	Som ovan	
36	4	4x2,5	0,2	Torv/mylla ca 0,15 m, därunder rödgul, grusig sand, ett mindre block.	Järnutfällningar.
37	4	3,5x2,5	0,15	Torv/mylla ca 0,15 m, därunder rödgul sand.	
38	4	4x2,5	0,2	Som ovan.	
39	3	3x2,5	0,1–0,2	Torv/mylla ca 0,15 m, därunder rödgul, något grusig sand m enstaka sten och block.	Schaktat ytligt. Återstoden genomgrävd för hand.
40	4	3x3	0,2	Torv/mylla ca 0,1 m, därunder brungul, något grusig sand.	
41	4	4x2,5	0,2	Torv/mylla ca 0,1 m, därunder rödgul, grusig sand	
42	4	5x2,5	0,2	Torv/mylla ca 0,1 m, därunder rödgul grusig sand.	

Schakt nr	Objekt nr	Storlek, m	Djup, m	Lager	Anmärkning
43	5	4x2,5	0,3	Torv/mylla ca 0,1, därunder myllblandad brungrå sand ca 0,1 m. I botten gulaktig sand.	
44	5	4x2,5	0,15	Torv/mylla ca 0,05 m, därunder myllblandad, gulaktig sand, ca 0,1 m. I botten gulaktig sand.	F 10.
45	5	3x2,5	0,35	Torv/mylla ca 0,15 m, därunder myllblandad mjällig sand ca 0,1m. I botten brungul siltig sand.	
46	5	3x2,5	0,25	Som ovan.	
47	5	3x3	0,25	Som ovan	
48	1	3,5 x 1-5	0,1	Grästorv/mossa ca 0,05-0,1, därunder stenpackning (Objekt 1:1)	Upptogs i SÖ delen av Objekt 1:1, en stensättning
49	1	2,5 x 1-3	0,1	Grästorv ca 0,05-1,0 därunder myllblandad sand. I V stenpackning (Objekt 1:1)	Upptogs över Ö delen av Objekt 1:2, en stensättning.
50	1	7 x 3,5	0,2	Torv/mylla ca 0,15 m, därunder myllblandad sand ca 0,05 m. I botten rödgul sand.	
51	1	4 x 3	0,2	Torv/mylla ca 0,1 m, därunder sandig morän med sten och block (0,2-0,8 m stora)	
52	1	5 x 2-3,5	0,2	Torv/mylla 0,1-0,15, därunder rödgul moig sand med enstaka sten och block. I den centrala och södra delen av schaktet framkom en packning av 0,1-1m stora (i allmänhet 0,1-0,2 m) stenar med en myllblandad fyllning. Packningen var ställvis gles, ställvis mer tydlig. Oklar begränsning inom schaktet, kantkedja saknas.	Osäker stensättning
53	1	4 x 2,5	0,2	Torv/mylla ca 0,15 m, därunder myllblandad sand ca 0,05 m. I botten rödgul sand	

Anläggningstabell

Anl nr	Schakt nr	Typ	Form i plan	Storlek, m	Fyllning	Anmärkning
1	7	Kulturlagerrest?	Oregelbunden	ca 3x2 m	Svagt mörkfärgad, gulbrun sand, svagt sotig i den södra delen, med inslag av enstaka mindre, skarpkantade stenar.	Undersöktes ej, rest av kulturlager alternativt större grop. F 1.
2	18	Grop?	Rundad	0,8x>0,8.	Flammig gråbrun sand	Ej avgränsad i V. Ej undersökt. Oklar funktion. Möjligen recent.

Fyndtabell

Fynd nr	Schakt nr	Sakord	Material	Antal	LxB, mm	Anm
1	7	Avslag	Bergart	1	49x46	Plattformsmetod. Grönsten (amfibolit?). Framkom vid ytlig rensning i A 1.
2	11	Avslag	Bergart	1	19x12	Plattformsmetod. Framkom vid ytlig rensning i brungul sand under ploglagret.
3	11	Spån	Flinta	1	33x10	Slipyta. Framkom vid ytlig rensning i brungul sand under ploglagret.
4	11	Avslag	Flinta	1	10x7	Plattformsmetod. Framkom vid ytlig rensning i brungul sand under ploglagret.
5	12	Avslag	Bergart	1	30x52	Plattformsmetod. Grovkörning (porfyritisk?) diabas. Framkom vid ytlig rensning i brungul, flammig sand under ploglagret.
6	Lösfynd	Avslag	Flinta	1	15x11	Slipyta. Framkom vid besiktning av ploglager.
7	Lösfynd	Avfall	Kvarts	1	-	Osäkert slagen. Framkom vid besiktning av ploglager. Foto saknas.
8	Lösfynd	Avfall	Flinta	1	25x13	Bränd. Framkom vid besiktning av ploglager.
9	Lösfynd	Kärna	Kvarts	1	Ca 7,5x6,5	Flera avspaltningstyor från olika plattformar. Framkom vid besiktning av ploglager, delvis kantstött av plogen.
10	44	Avslag	Bergart	1	43x32	Plattformsmetod. Kvartsit? Framkom vid handrensning av schakt, i övergång mot opåverkad sand. Foto saknas.
11	28	Avslagsfragment	Kvarts	1	20x15	Proximaldel av plattformsavslag. Framkom vid handrensning i övre delen av opåverkad sand.
12	28	Avslagsfragment	Kvarts	1	15x12	Proximaldel av plattformsavslag? Framkom vid handrensning i övre delen av opåverkad sand.

